

BALKANIZACE vs. EVROPEIZACE

**Boj proti korupci a regionální vztahy na
Západním Balkáně**

Balkanizing Europeanization: Fight against Corruption and Regional Relations in the Western Balkans

Copyrighted Material

PETER LANG

Balkanize

/ˈbɔːlkənlaɪz, ˈbɒlkənlaɪz/

verb

gerund or present participle: **Balkanizing**

divide (a region or body) into smaller mutually hostile states or groups.
"ambitious neighbours would snatch pieces of territory, Balkanizing the country"

Origin

ENGLISH

-ize → Balkanize
1920s

1920s: from Balkan Peninsula (where this was done in the late 19th and early 20th centuries) + **-ize**.

EU vypracovala politiku na podporu postupného začleňování zemí západního Balkánu do Unie. Dne 1. července 2013 přistoupilo Chorvatsko jako první ze sedmi zemí, které se mají připojit. Černá Hora, Srbsko, Republika Severní Makedonie a Albánie jsou nyní oficiálními kandidátskými zeměmi. Jednání o přistoupení bylo zahájeno s Černou Horou a Srbskem a zároveň byly otevřeny příslušné kapitoly, přičemž Bosna a Hercegovina je spolu s Kosovem potenciální kandidátskou zemí.

A. Proces stabilizace a přidružení

Proces stabilizace a přidružení, zahájený roku 1999, je strategický rámec na podporu postupného sbližování zemí západního Balkánu s EU. Je založen na dvoustranných smluvních vztazích, finanční pomoci, politickém dialogu, obchodních vztazích a regionální spolupráci.

Smluvní vztahy mají podobu dohod o stabilizaci a přidružení. Ty umožňují politickou a hospodářskou spolupráci a zřízení zón volného obchodu s dotyčnými zeměmi. Všechny dohody o stabilizaci a přidružení jsou založeny na společných demokratických zásadách, lidských právech a právním státu a vytvářejí struktury pro stálou spolupráci. Na uplatňování a provádění příslušné dohody dohlíží Rada stabilizace a přidružení, která zasedá jednou ročně na ministerské úrovni. Pomáhá jí při tom Výbor pro stabilizaci a přidružení. Závěrem zajišťuje parlamentní výbor pro stabilizaci a přidružení (SAPC) spolupráci mezi parlamenty zemí západního Balkánu a Evropským parlamentem.

Od okamžiku, kdy vstoupila v platnost dohoda o stabilizaci a přidružení s Kosovem v dubnu 2016, existují v současnosti platné dohody o stabilizaci a přidružení se všemi kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi. V případě této dohody s Kosovem se jedná o výlučnou dohodu EU, kterou nemusí ratifikovat členské státy (pět členských států neuznává Kosovo jako nezávislý stát). Obchodem a s ním spojenými aspekty dohod o stabilizaci a přidružení se zabývají prozatímní dohody. Ty obecně vstupují v platnost krátce po svém podpisu, jelikož oblast obchodu spadá do výlučné pravomoci EU.

- <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/168/zeme-zapadniho-balkanu>

B. Proces přistoupení

Žadatelé o členství v EU musí splňovat kodaňská politická kritéria (viz Fakta a čísla s názvem „Rozšiřování Unie“). Jakmile je zemi přiznán status kandidáta, postupuje poté různými fázemi procesu rychlostí, jež ve značné míře závisí na jejím vlastním úsilí a pokroku.

Kandidátská země musí přijmout a provést všechny právní předpisy EU (*acquis communautaire*). Komise o dosaženém pokroku informuje ve svých výročních zprávách věnovaných jednotlivým zemím. Všechna důležitá rozhodnutí od zahájení jednání až po jejich ukončení přijímá jednomyslně Rada. Smlouva o přistoupení musí být schválena Parlamentem a Radou a poté ratifikována všemi smluvními státy.

Kandidátské a potenciální kandidátské země získávají finanční pomoc na provedení nezbytných reforem. Od roku 2007 je předvstupní pomoc EU poskytována prostřednictvím jediného sjednoceného nástroje: nástroje předvstupní pomoci (NPP).

Většina kandidátských a potenciálních kandidátských zemí se může podílet také na programech EU.

C. Regionální spolupráce

Evropská integrace a regionální spolupráce jsou úzce propojeny. K hlavním cílům procesu stabilizace a přidružení patří povzbuzování zemí v regionu ke vzájemné spolupráci v celé řadě oblastí, včetně stíhání válečných zločinů, otázek hranic, uprchlictví a boje proti organizované trestné činnosti. Zvláštní složka NPP se věnuje regionální spolupráci a přeshraničním programům.

Rada pro regionální spolupráci se sídlem v Sarajevu se při své činnosti řídí pokyny v rámci procesu spolupráce v jihovýchodní Evropě (SEECP). Jejím cílem je podporovat evropské a euroatlantické ambice svých členů, kteří nejsou členy EU, a rozvíjet spolupráci v oblastech, jako jsou hospodářský a sociální rozvoj, energetika a infrastruktura, spravedlnost a vnitřní věci, spolupráce týkající se bezpečnosti, vytváření lidského kapitálu a vztahy mezi parlamenty. EU a řada jejích členských států Radu pro regionální spolupráci podporují a účastní se její činnosti.

Další významnou regionální iniciativou je Středoevropská dohoda o volném obchodu (CEFTA). Země západního Balkánu se také účastní několika regionálních rámců.

- <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/168/zeme-zapadniho-balkanu>

- Rozhodli jsme se pro tyto dvě perspektivy přístupu do EU hlavně proto, že jsme byli a jsme si jistí, že **evropeizace regionu selhala kvůli systémové korupci a stále ještě křehkých regionálních vztahů** na Západním Balkáně
- Naše kniha **odhaluje problematické aspekty teorie evropeizace a slabiny a omezení** v případě západního Balkánu
- Zaměřili jsme se především na poskytnutí **komplexní empirické analýzy**, která před pár měsíci ještě neexistovala
- <https://www.amazon.com/dp/3631746032>

- Zatímco **systemová korupce ohrožuje stabilitu a integritu státních institucí a подрývá důvěru občanů** ve státní služby a existující instituce, **křehké regionální vztahy mají neustále nacionalistickou podobu politického diskursu** (dočasné cíle každodenní politiky)
- Zatímco **svoboda médií se v tomto regionu snižuje**, domácí **politické elity stále neprovádí skutečné změny**, které by státům opravdu otevřely cestu k dosažení členství v EU
- Při analýze situace v BiH, NMKD, MNE, SRB a KS upozorňujeme na **neschopnost a neochotu politických elit skutečně bojovat proti korupci** v regionu, často ovlivňované různými domácími veto hráči - formálními i neformálními - jejichž zájmy by jinak byly ohroženy

- a) *verbal adoption*, whereby domestic actors only rhetorically endorse the EU rules and norms,
- b) *legal adoption*, whereby domestic political elites and governments actually pass legislation and engage in establishing formal institutions and legal procedures in compliance with the EU requirements, and, finally,
- c) *substantive adoption*, which signals the phase of proper implementation of the EU rules and norms in which these requirements become institutionalized by being respected at national level and are domestically enforced as such.

- **Politické elity jsou často ovlivňované různými domácími veto hráči** - formálními i neformálními - jejichž zájmy jsou ohroženy
- **„Veto hráči“ z kruhů blízkých politickým strukturám**, jakým jsou podnikatelé, také lidé patřící k organizovanému zločinu až po bývalé úředníky policejních, vojenských a bezpečnostních sil, brzdí boj proti korupci a její pokrok
- **Brusel a jeho široce kritizovaný „stabilitokratický“ přístup** k regionu ohrožuje demokracii a upřednostňuje stabilitu nad demokracií
- **Vliv EU** v tomto regionu bohužel nadále přináší většinou **pouze formální a tedy velmi omezené a povrchní domácí**

- **Důkazy skutečných domácích reforem jsou proto vzácné, zatímco domácí politické elity pokračují v deklarativní podpoře integračního procesu ke vstupu do EU a jsou hrdí na to, že jsou považováni za reformisty**
- **To je důvod, proč jsme dospěli k závěru, že transformační síla EU v regionu je malá a omezená**
- **Státy Západního Balkánu opravdu budují komplexnější vzájemné vztahy a otevírají cesty vzájemné spolupráce, ale tento proces je stále v ohrožení kvůli minulosti (zneužití v politickém diskurzu)**
- **Bez ohledu na svůj úspěch v této oblasti, zůstává tento region**

- Zdá se, že ani v tomto ohledu **EU nezvolila správný postup**: zatímco domácí **politické elity skutečně udržují region „stabilním“**, přesto sahají po nacionalistickém diskursu, kdykoli to považují za vhodné, protože potřebují dokázat svým voličům, že jsou skutečně vlastenečtí
- A i když tyto **úpadky do nacionalistické minulosti** nemusí být ničím jiným než dočasnými úpadky (vztah Srbsko-Kosovo), **přesto v regionu vyvolávají napětí**
- *Mohou skutečně **nedemokratičtí a stále autoritářští domácí politici** na Balkáně, jejichž agendy se často prolínají mezi nacionalistickou minulostí a předpokládanou evropskou budoucností **opravdu úspěšně vést své země až k členství v EU?***